

Република Србија
Општина Алексинац

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА ОМЛАДИНСКО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

март 2011.

Израду Акционог плана за омладинско предузетништво омогућио је амерички народ преко Агенције Сједињених Америчких Држава за међународни развој (USAID) и Програма за планирање и реаговање у ванредним ситуацијама и јачање економски сигурности. Садржај публикације је искључива одговорност аутора плана, а који не одражава нужно и став USAID или Владе Сједињених Држава.

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

Садржај:

1. Акциони план за омладинско предузетништво Општине Алексинац
2. Зашто Акциони план за омладинско предузетништво?
 - 2.1. Омладинска политика
 - 2.2. Канцеларија за младе
 - 2.3. Потреба за израдом Акционог плана за омладинско предузетништво
3. Методологија израде Акционог плана за омладинско предузетништво
 - 3.1. Циљеви
 - 3.2. Процес
 - 3.3. Термини и скраћенице
4. Преглед стратешког оквира Акционог плана
5. Привредни, демографски и образовни оквир општине Алексинац
 - 5.1. Профил општине
 - 5.2. Демографија и позиција младих
 - 5.3. Образовни ресурси
 - 5.4. Привредне прилике
6. Анализа положаја и могућности младих
 - 6.1. Анализа
 - 6.2. Циљне групе и области активности
7. План активности и пројеката
8. Праћење реализације Акционог плана за омладинско предузетништво

1. Акциони план за омладинско предузетништво општине Алексинац

Акциони план за омладинско предузетништво Алексинаца за период од 2011-2013 године представља стратешки документ општине Алексинац којим своју дефинисану политику према младима у области предузетништва младих конкретизује кроз сет активности и пројеката. План је резултат асистираниог рада Канцеларије за младе и консултативног процеса са младима Алексинаца и свим заинтересованим локалним субјектима.

Увођењем заједничког планирања на локалном нивоу постиже се боља сарадња и повезаност институција и организација у општини са једне стране, а са друге стране омогућава младима да изразе своје реалне потребе и учествују у креирању предлога за њихово решење.

Главни циљ израде овог документа јесте унапређење система услуга у области предузетништва (запошљавања и samozapoшљавања) за младе у општини Алексинац, кроз реализацију координисаних, економичних и одрживих пројеката и промовисање активне партиципације младих у процесима одлучивања.

Специфични циљеви су промовисање предузетништва у раду са најмлађом популацијом која је још укључена у формално образовање, кроз интегрисано информисање, те јачање капацитета локалне заједнице за повећано запошљавање и samozapoшљавање младих .

2. Зашто Локални акциони план омладинско предузетништво?

2.1. Омладинска политика

Појмом Омладинска политика обележавамо систем подршке младима који је изграђен у партнерству свих релевантних носилаца аспеката живота младих. Веома је важно имати у виду димензију оснаживања и пуне партиципације младих у овом процесу. Омладинска политика не би требало да буде само средство за решавање проблема већ и важан простор у коме млади могу да делују као активни грађани.

Истовремено, омладинска политика би требало да представља израз надстраначког, друштвеног, стратешког размишљања о потребама и правима младих. Елементи који чине омладинску политику поред Канцеларије за младе су простор за младе, омладинске организације, општинска структура, буџетска линија за младе, институционалне структуре учешћа младих као и Акциони план за младе, те акциони планови са специфичним циљевима као што је и Акциони план за предузетништво младих.

2.2. Канцеларија за младе општине Алексинац

Канцеларија за младе општине Алексинац, која је и формални носилац пројекта израде Акционог плана за омладинско предузетништво је основана је у јануару 2009. године са формалним датумом отварања 05.06.2009. Она представља организовани и систематизован приступ решавања проблема младих и као таква промовише рад са младима, пружање подршке младима, сарадњу са удружењима грађана, сарадњу са образовним и културним институцијама и са осталим носиоцима живота младих у општини и развијање омладинске политике на локалу.

Рад Канцеларије је заснован на принципима омладинског рада, а у складу са званичним стратешким документима Стратегијом локалног одрживог развоја општине Алексинац (Приоритет 1.3 у Друштвеним делатностима), Националном стратегијом за младе и „Белом књигом“ политике за младе европског парламента.

Канцеларија за младе јесте одрживи сервис, спона између државе, локалне заједнице и младих, која делује као засебно тело у оквиру локалне самоуправе и која се бави искључиво питањима младих. У њен делокруг рада спада дистрибуирање информација које интересују младе, едукација кроз разне програме и тренинге, креирање омладинске политике на локалном нивоу, подстицање омладинског активизма и волонтеризма, проналажење могућности финансирања програма за младе, итд.

Досадашњи рад Канцеларије је био прожет различитим активностима које су реализоване у складу са потребама младих Алексинаца самостално и у сарадњи са младима, удружењима грађана и институцијама које се директно или индиректно баве младима. Као један од елемената омладинске политике, Канцеларија за младе бавила се пројектима из области омладинског предузетништва.

2.3. Аргументација потребе

Сва истраживања која су спроведена у ток упроеса израде Стратешких докумената општине Алексинац су показала да позиција младих није на завидном нивоу у свим доменама њиховог живота. Посебно осетљива је тема запошљавања и радног ангажовања младих уопште.

Овакве околности код младих на локалу, те подршком локалне самоуправе у домену бриге о младима, заједно са иницијативом са републичког нивоа формирањем Министарства омладине и спорта су дале основе да покрене овај процес. Сагледане потребе младих у области запошљавања и креиран локална политика за младе дефинисана у Акционом плану за младе основ су израде Акционог плана за омладинско предузетништво. У том смислу Локални акциони план за младе представља изворишни документ из чијег једног од приоритета из проистиче овај акциони план са дефинисаним реалним и релевантним пројектима и активностима у домену омладинског предузетништва.

3. Методологија израде акционог плана за омладинско предузетништво

3.1. Циљеви процеса

Узимајући у обзир природу приоритета и међусекторско пресецање одређених активности и предложених мера процес израде Акционог плана је подразумевао укључивање институција које се на локалу баве директно или индиректно младима. Поред хоризонталне међусекторске сарадње, изузетно је битно учешће општине, уз квалитетно познавање активности републичких институција. Сви приоритети се ослањају на партиципацију младих, односно укључивање младих особа у процесе одлучивања, креирања и саветовања. Овај документ представља платформу и механизам до пуне партиципације младих на свим нивоима.

3.2. Процес израде Акционог плана за предузетништво младих

Процес израде Акционог плана за предузетништво младих је започео у новембру 2010. године договором главних носилаца активности. Следећи корак је подразумевао формирање радне групе и одређивањем приоритета у складу са Националном стратегијом за младе и Локалним Акционим планом за младе. Након тога је одређена методологија и динамика рада. Истраживање, као следећи корак процеса подразумевало је постављање технике истраживања за коју је одабрана Фокус група и чијим су радом одређени и тренутно стање и приоритети и временски оквир израде и имплементације АП за омладинско предузетништво у периоду од 2011. до 2013. године.

3.3. Термини и скраћенице

Млади је термин који је до сада најмање коришћен у различитим стратешким документима. Појам млади Уједињене нације (УН) су дефинисале као сва лица старости од 15. до 24. године. Овај термин је дефинисала Генерална скупштина УН, 1985. године, током међународне године младих.

У Србији – према Националној стратегији за младе, усвојеној 9. маја 2008. године – „млади су особе узраста од петнаест до тридесет година старости. У Републици Србији има око милион и по младих, што у односу на укупан број становништва чини двадесет одсто. Појам млади означава период између детињства и одраслог доба. Младост је посебно животно раздобље у којем се, уз биолошко и психолошко сазревање, одвија и процес укључивања појединца у друштвену заједницу. Током тог раздобља, од младих се очекује да развију вештине и способности да би могли да преузму улоге у свим областима друштвеног деловања. Процес укључивања појединца у друштво по правилу траје док се не постигне примеран степен социјалне аутономије, одговорности и самосталности. Тешко је одредити узрастну границу младости, те се и формална одређења овог животног доба разликују између институција Уједињених нација, Европске уније и националних институција. У свету постоје различите дефиниције узрастних граница и сматра се да ниједан други животни период не провоцира толико дискусија о узрастним границама“

(Национална стратегија за младе, Републике Србије, 2008)

Скраћенице

У току израде и писања документа, коришћене су следеће скраћенице:

ЛАПМ – Локални акциони план за младе

ЛАПЗ – Локални акциони план за запошљавање општине Алексинац

С10/20 - Стратегија одрживог развоја општине Алексинац 2010- 2020

ЛС – локална самоуправа - Општинска Управа

КЗМ – Канцеларија за младе

ЈА – Junior Achivment – Достигнућа младих

БИП – Buisness Inovation programm

МЕЕР – Министарство економије и регионално развоја

МОС – Министарство омладине и спорта

МП – Министарство просвете

НАПЗ – Национални акциони план запошљавања

НВО – Невладина организација

НСМ – Национална стратегија за младе Републике Србије

НСЗ – Национална служба за запошљавање

SWOT - Акроним елемената анализе – у преводу: снаге, слабости, могућности, претње

НФО – неформално образовање

4. Преглед постојећег стратешког оквира

Прегледом неколико стратешких докумената може се видети преклапање одређених мера и циљева који дефинишу политику према младима. У даљем тексту су издвојене мере и циљеви поменути у анализираним документима и поред њих је означен сваки документ који их помиње.

Следећи документи су анализирани:

- Национални Акциони план за запошљавање - НАПЗ
- Национална стратегија за младе - НСМ
- Локални Акциони План за младе општина Алексинац – ЛАП млади
- Стратегија одрживог развоја општине Алексинац – СР 10/20
- Акциони план за запошљавање општине Алексинац – ЛАПЗ
- Стратегија развоја МСП и предузетништва на територији општине Алексинац 2010/2013- СР МСП

Као полазни документ узета је Национална стратегија за младе из које су преузети сви циљеви, а потом су из других докумената додате оне мере и циљеви који нису наведени у Националној стратегији или су поменуте на другачији начин

Следећи циљеви и приоритети из наведених стратешких докумената су били извори и смернице у изради Акционог плана за омладинско предузетништво:

1.8. Подстицање запошљавања младих НАПЗ

1.3. Побољшање социоекономског положаја младих – Друштвене делатности – СР 10/20

Приоритет 1. Унапређивање свих облика запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих – ЛАП млади

1.1.3.5. Развој омладинског предузетништва – СР МСП

5. Привредни, демографски и образовни оквир општине Алексинац

5.1. Профил општине

Према просторном плану Републике Србије, Алексинац спада у ред већих градских центара (шести ниво хијерархијске лествице) са развијеном и стабилном функцијском структуром. Град се налази у средишту комуникационих праваца, који представљају саобраћајну артерију изузетног значаја, који Средњу Европу спајају са источном и јужном Европом (Коридор 10).

Геостратешки положај је веома повољан, јер преко територије општине Алексинац воде важни саобраћајни (железнички и путни) правци који повезују Алексинац са важним регионалним, републичким и међународним центрима и центрима економских активности (Београд - 207 км, Ниш – 30 км, Софија -180 км, Скопље - 230 км, Приштина – 155 км).

Слика1: Положај Алексинца

Са суседним општинама Алексинац је повезан путевима регионалног и међународног значаја: на северу са општином Ражањ и Сокобања (Зајечарски округ), на истоку је општина Сврљиг, на југу су град Ниш и Прокупље (Топлички округ), на западу је општина Крушевац (Расински округ), што доприноси њеном повољном географском положају.

Територија Општине заузима површину од 707 км². Укупан број насељених места је 72; једно градско и 71 сеоско насеље. Према попису из 2002. године, на територији општине Алексинац живи 57.749 становника.

Специфичности великог броја насеља на врло великој територији општине најалост је умногоме потиснута близином Ниша који као велики универзитетски и привредни центар значајно утиче на одлив становништва, привредних и свих других ресурса из општине Алексинац.

Кроз територију Општине тече река Јужна Морава у коју се улива река Моравица, која протиче кроз град Алексинац. Влада умерено-континентална клима, која се одликује великим годишњим температурним променама.

5.2. Демографија и позиција младих

Према попису из 2002. године на територији општине Алексинац живи 57749 становника различите етничке припадности са доминантним српским становништвом и становништвом православне вероисповести. Друга по бројности је Ромска етничка заједница која представља 2,48% популације. Остале етничке заједнице су далеко мање заступљене.

НАЦИОНАЛНА СТРУКТУРА ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ			
Укупно	57.749	100%	
Срби	54.845	94,98%	
Роми	1.434	2,48%	
Остали 2,54% (испод 1% појединачно)			
Југословени	146	Муслимани	59
Црногорци	130	Немци	5
Албанци	27	Румуни	7
Бошњаци	2	Руси	19
Бугари	42	Русини	1
Власи	3	Словенци	38
Горанци	7	Хрвати	55
Мађари	10	Чеси	4
Македонци	127	Остали	16

Густина насељености: Општина Алексинац има 57 749 становника или 81,68 становника на км², па је густина насељености по км² за 15,74% мања у односу на републички просек од 97 становника на км² и за 41,6 % у односу на Нишавски округ у коме је густина насељености 139,88 становника на 1 км².

	Територија (км ²)	Удео територије	Број становника	Удео становништва	Густина насељености
Општина Алексинац	707	0,8	57,749	0,77	81,68
Нишавски округ	2,729	3,08	381,757	5,09	139,88
Србија	88,361	100%	7,498,001	100%	97

Старосна структура становништва: Просечна старост становништва општине Алексинац износи 42,4 године, односно код мушког пола 41,3 а код женског 43,5. То је више од просека који у Србији износи 40,3. Само 14,86% становника је млађе од 15 а чак 40,09% становника је старије од 50 година. Број пензионера је 7.313 или 12,66% укупне популације. Највећи број становника се налази у старосној групи од 45 до 49 година (7,9%).

СТАРОСТ	УКУПНО	СТАРОСТ	УКУПНО
0-4	2424	40-44	3681
5-9	2956	45-49	4569
10-14	3204	50-54	4454
15-19	3498	55-59	2653
20-24	3621	60-64	3709
25-29	3851	65-69	4086
30-34	3331	70-74	3941
35-39	3245	75-79	2474
		80 и више	2052

Полна структура становништва: У општини Алексинац живи 28.390 мушкараца и 29.359 жена што је 51% од укупне популације.

Од 1981. до 2002. године укупан број становника Општине опао је за 9.546 становника или за око 477 становника годишње. Опадање броја становника по половима је углавном сразмерно (мушкарци и жене са по око 15 %). У укупном смањењу становништва, сеоско становништво којег је у периоду 1981-2002 мање за 10.983, односно 27%, показује тренд опадања, док је број градског становништва повећан у истом периоду за 1.428 становника или 9,08 %, што је последица миграције село-град.

Функционални контигент 1991-2002: Под утицајем урбанизације и индустријског развоја, промењена је економска структура становништва па је учешће пољопривредног становништва у укупном становништву опало са 56,2 % на 31,3 %. Истовремено је промењена и старосна структура становништва смањењем учешћа младог становништва (0-19 година) и повећањем учешћа старог становништва (60 и више година) у укупном становништву, односно измењен је функционални контигент од значаја за планирање економског развоја.

Демографска кретања: Укупан број становника у општини Алексинац је у последњих пола века имао периоде раста (1948-1961), стагнације (1961-1981) и опадања (1981-2002). Нажалост за очекивање је да попис становника 2011 покаже наставак ове негативне тенденције.

Пад укупног броја становника у периоду 1981-2002. година износи 14% или 9.546 становника. Број домаћинстава је такође у опадању и према попису из 2002. године њихов број је 17.139, док у самом граду Алексинцу има 6.160 домаћинстава. Просечан број чланова домаћинства је, према истом попису, 3,37 што је изнад просека Србије који износи 2,97. Уочено је да се број рођених на подручју општине Алексинац у последњих неколико година постепено смањује. Број рођених у 2005. години је 514, а број умрлих 993 што указује на повећану негативну стопу природног прираштаја од 48,2%. Нагло смањивање броја рођених могло би се довести у везу са смањивањем броја склопљених бракова, односно повећањем броја разведених бракова на подручју наше Општине, али и са негативним миграционим кретањима којима је захваћено углавном младо становништво незадовољно својим социјалним и економским статусом и перспективама.

Миграција становништва је један од главних узрочника опадања броја становника у Општини, промене старосне структуре и даљег смањења функционалног контигента. Најизраженија је миграција из сеоских, посебно брдских насеља Општине ка граду Алексинцу као и миграција у друге републичке центре пре свега оближњи Ниш, за затим Београд. Миграција из сеоских средина ка општинском центру условљена је бројним економско-социјалним факторима, од здравствене и социјалне заштите до економских разлога. Миграција у друге центре Републике и у иностранство условљена је потрагом за послом због неповољне економске ситуације у Алексинцу, дугогодишњим заостајањем висине дохотка по становнику у односу на окружење, али и даљег смањивања конкурентске способности локалне привреде. Годишње се у просеку креће од 450 до 600 становника или око 0,8 до 1% укупног становништва.

5.3. Образовни ресурси

У општини Алексинац установе образовања заступљене су у оквиру предшколског образовања и васпитања, основног, средњошколског и високог образовања. Данас општина Алексинац има 9 основних, 3 средње и Вишу школу за образовање васпитача. Школске 2009/2010. године у 9 основних школа са 227 одељења наставу је похађало 3834 ученика.

У предшколској установи „Лане“ рад је организован у полудневном и целодневном боравку. У полудневном боравку раде 32 групе, а у целодневном 16 група. Висока струковна школа за образовање васпитача развила се из Учитељске школе која је основана у Крагујевцу 1871. године а затим пресељена у Београд, па у Алексинац 1896.године.

Дати подаци говоре да је у општини Алексинац учешће становништва са средњом школом за више од 10% мање него на нивоу Републике, док је код високообразованог становништва око 80% већи удео у Републици. Ово говори да већинско становништво у општини Алексинац (око 63%), не поседује средњу школу.

Год.	Укупно становништво		Становн. са средњом школом		Становн. са вишом школом		Становн. са високом школом		Учешће становн. са средњом школом (%)		Учешће становн. са вишом школом (%)		Учешће становн. са високом школом (%)	
	Оп ш	РС	Оп ш	РС	Оп ш	РС	Оп ш	РС	Оп ш	РС	Оп ш	РС	Оп ш	РС
По попис у 2002.	57.749	7.498.001	17.884	2.596.348	2.190	285.056	1.784	411.944	30,96	34,63	3,80	3,80	3,09	5,50

5.4. Привредне прилике

Привреду општине Алексинац карактерише:

1. Недовољна динамика привредног раста
2. Привредна криза, која је посебно утицала на сектор секундарних делатности (индустрија, грађевинарство)
3. Према физичком обиму, пољопривреда је у последњих десет година, највиталнији део привреде и то само у оквиру приватног сектора, нарочито у делу примарне производње
4. Терцијарни сектор привреде имао је неповољни ток, пад зарада и дохотка.
5. На боље резултате и динамичнији раст терцијарног сектора неповољно утиче такозвана „сива економија“.
6. Део успешнијих колектива из области индустријске производње је приватизован, па се у њима очекује даља стабилизација свих економских елемената.

Ниво запослености, мерен бројем запослених на 1.000 становника, показује изразито заостајање општине Алексинац (од 50-60% просека Централне Србије и Нишавског округа) Од укупно 9.308 запослених, на основу података из 2009. год. Националне службе за запошљавање, у привреди, предузетништву и услужним делатностима запослено је 6.933 радника (74,48%), а у ванпривреди 2.375 (25,52%).

Број запослених - структура по величини предузећа

Од укупног броја запослених у привреди, предузетништву и услужним делтностима (6.933) у групацији малих и средњих предузећа ради 72,30% од укупног броја свих запослених у привреди, што је још један показатељ значаја развоја МСП на укупне развојне резултате привреде Алексинца.

ВЕЛИЧИНА ПРЕДУЗЕЋА	СТРУКТУРА ЗАПОСЛЕНОСТИ (%)
Велика	27,70
Средња	30,18
Мала	42,14
УКУПНО	100,00

Број запослених – структура по облику власништва

Од укупно 1450 правних субјеката који послују на територији општине Алексинац предузетника је 895, предузећа 383, а државних органа и институција 172.

Према годишњем просеку запослених на територији Општине, највише радника је запошљено у привредним предузећима (4.264 радника).

СУБЈЕКТИ	БРОЈ СУБЈЕКТА	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ	%
Државни органи и институције	172	2.375	25,52
Предузећа	383	4.264	45,81
Предузетници	895	2.669	28,67
УКУПНО	1.450	9.308	100,00

Број запослених по секторима делатности

СЕКТОР	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ
Привреда	4.264
Ванпривреда	2.375

Структура запослених по делатностима указује да стање у сектору предузетништва и прерађивачке индустрије, где је запослен највећи део радника, значајно утиче на укупну запосленост. Процена је да се велики број радника запослених у прерађивачкој индустрији налази ван својих радних места у ишчекивању стечаја или реструктурирања. Због тога сектор пољопривреде, МСП и предузетништва преузима улогу стабилизатора социјалних тензија.

Према евиденцији Националне службе за запошљавање из новембра 2009. године, у Општини је укупно 7.186 незапослених лица од чега је 3.742 жена. По школској спреми са ССС је 6.618, са вишом и високом школском спремом 568. Од укупног броја незапослених лица која траже посао по први пут запослење траже 3.551 од чега 2.077 жена док у категорији лица која су била у радном односу одн. радно ангажована има 3.635 лица од чега 1.665 жена.

Када је у питању категорија младих (од 15 до 29 година) према евиденцији НЗС на територији општине има укупно 2.464 младих који су незапослени што чини 34% од укупног броја незапослених.

Према подацима НЗС, млади су неспремни да раде ван свог занимања. Такође је, према НЗС, присутна спремност младих да раде на црно уз нешто већа примања без пријаве у радни однос.

Оно што посебно брине код једног броја младих јесте и чињеница неспремности да траже посао, као и својеврсне пасивности.

6. Анализа положаја и могућности младих

6.1. Анализа

У оквиру процеса израде Акционог плана за омладинско предузетништво, реализовано је истраживање кроз фокус групе, у складу са методологијом усвојеном на почетку процеса израде. На основу дискусије вођене, као и на основу закључака састанака радне групе уочени су проблеми у области запошљавања младих који живе на подручју општине Алексинац. Општина Алексинац поседује вишак школованог кадра одређених квалификација без радног искуства, што је резултат слабе привредне активности и мањка радних места. Овај проблем повлачи са собом и свој контра-ефекат и нови проблем, а то је недостатак кадрова нових образовних профила у свим делатностима. Другим речима, не постоји повезаност потреба привреде и понуде образовања, односно системско и стратешко кадровско опредељење носилаца одговорности у социјално-економско-образовном дијалогу.

Економско-финансијска слабост младих особа одражава се и на немогућност самофинансирања додатне едукације (курсеви језика, обука за рад на рачунару...) која би допринела повећању личних капацитета и могућности за запошљавање. Када овај проблем доведемо у везу са чињеницом да су због ниских износа зарада млади особе демотивисане за рад и запошљавање, онда лако можемо препознати, објаснити и схватити потребу и жељу младих који гравитирају ка Нишу, Београду и иностранству у којима траже повољнију будућности.

Како би се горе поменути проблеми превазишли, потребно је генерално утицати на обликовање предузетничке културе, са циљем промовисања проактивног погледа на властиту будућности, са посебним акцентом на рурална подручја. Младе је неопходно адекватно информисати, а потом и едуковати о могућностима (само)запошљавања, а тиме и побољшања свог социјално-економског статуса. Међу препознатим проблемима је недовољан ниво едукације о предузетништву, као погледу на властиту радну каријеру, што је један од узрока неразвијеног предузетничког духа младих. Како недовољан ниво, тако ни недовољна информисаност младих о програмима за подстицање запошљавања, програма преквалификација и доквалификација и расписаним конкурсима узрокује значајну инертност. Такође, код младих није довољно препознат значај волонтирања и приправништва као шансе за стицање искуства и потенцијалног првог корака ка запошљавању.

6.2. Циљне групе и области активности

У току рада дефинисано је неколико циљних група :

1. Млади у формалном образовању – основне и средње школе
2. Незапослени млади
3. Млади који се опредељују на самозапошљавања
4. Млади предузетници
5. Млади са пребивалиштем у руралним подручјима општине

Сагледавајући циљеве Акционог плана за омладинко предузетништво и дефинисане циљне групе одређене су следеће тачке потенцијалног побољшања односно циљеви у оквиру који су дефинисани појединачни пројекти и активности.

Циљеви:

1. Промовисање предузетништва у млађој популацији –

Пројекти и активности из овог сегмента треба да утичу на промоције предузетничког духа у младој популацији. Ови пројекти су умерени пре свега на младе укључене у формално образовање. Циљ свих пројекта из овог сегмента је са послуже као почетни замајац промоције предузетништва у што млађим узрастима не би ли то имало ефекта дугорочно на младе генерације у Алексинцу.

2. Интегративно информисање младих -

Пројекти и активности у овом сегменту Ационог плана усмерен су на све циљне групе, циљ овог пројекта је изградња Инфо центра који ће бити основ информисања младих о свим могућностима запошљавања, samozapošljavanja и предузетничких активности. У следећој фази предвиђено је ширење мреже инфо клубова у руралним подручјима. У оквиру овог циља дефинисано је неколико пројеката везаних за канале информисања.

3. Подршка запошљавању младих -

Пројекти и активности усмерени пре свега на циљну групу незапослених младих. Свесни смо да сви пројекти и активности у овом сегменту су усмерени на аспект понуде радне снаге, те да без адекватне понуде или било какве понуде и нема могућности запошљавања младих. Пројекти и активности у овом сегменту треба да повећају вероватноћу запошљавања младих када се могућности на страни понуде радних места укажу.

У оквиру овог циља се налазе и пројекти и активности усмерени на циљну групу младих који се опредељују за samozapošljavanje. Пројекти подстичу предузетништво код младих усмерених у том правцу, али пре свега подижу компетенције за бављење предузетничким послом, samozapošljavanje.

1. Циљ : Промовисање предузетништва у млађој популацији

Специфични циљ	Активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Временски оквир	Извор финансирања, оквирни износи
Промовисање предузетничког духа у формалном средњем образовању	Спровођење менторске обуке о покретању и раду ученичких компанија	Развој ученика који већ реализују ученичке компаније као ментора, предавача. Промовисање предузетништва за младе од младих.	Број деце ангажованих као предавачи- ментори. Број одржаних радионица Број деце других школа који су учествовали у радионицама	Пољопривредна школа	Школске године 2011-2012 Сваке школске године	Буџет Алексинца
	Организовање рада виртуелних предузећа	Правилно схватање предузетништва код ученика који похађају ваншколску активности. Укључивање већег броја младих различитих интересовања у предузетничку праксу	Број деце укључен у пројекат виртуелних предузећа по програм у ЈА	Техничка школа	Школске године 2011-2012 Сваке школске године	Буџет Алексинца – за учешће у надокнади наставника
	Организовање ђачке задруге	Проактивност ученика у Гимназији Укључивање ученика у предузетничке облике активизма Правилно схватање предузетништва	Регистрована ђачка задруга Број деце укључен у активности задруге Број пројеката спроведених у задрузи	Гимназија	Школске године 2011-2012 Сваке школске године	Средства школе
Афирмација заједништва младих школараца предузетника	Редовна периодична размена потреба и искустава школа на тему предузетништва и пројеката у овој области	Интеракција на тему предузетништва свих образовних институција Већи број реализованих пројеката Већа ефикасност пројеката Услед размене добара и услуга	Број састанака актива професора и ђачких парламената на тему размене предузетничких искустава и потреба Број активности и пројеката који су реализовани у интеракцији више школа	КЗМ Актив професора Ђачки парламенти	Школске године 2010-2011 Сваке школске године	Општина Школе

Промоција резултата омладинског предузетништва и ученичких компанија у локалној заједници	Организовање годишњих такмичења – „Најбоље преузеће“ „Најбоља ученичка предузетничка идеја“ за школарце у Алексинцу	Афирмација активности промовисања предузетништва у средњим школама	Број екипа које суделују на годишњим такмичењима Број младих који учествују Заступљеност све три средње школе у Алексинцу	КЗМ Пољопривредна школа Општина Гимназија Техничка школа	½ 2012 Сваке школске године	Буџет Алексинац Спонзорство локалне заједнице
Промовисање креативности и иновативности	Организовање летњег капма иновације о предузетништву Језеро Бован	Афирмација иновације и креативности као елемената предузетништва	Број екипа које суделују Број различитих садржаја и радионица Број младих који учествују	КЗМ Општина	2011. Континуирано	Буџет Алексинца Донатори
	Организовање радионица „Еко иновације и предузетништво“	Промоција иновативног приступа екологији и заштити животне средине	Броја радионица Број младих укључених у радионице	КЗМ НВО	2012	Донатори
Промоција и учвршћивање предузетничке културе - „Недеља омладинског предузетништва“	Завршно такмичење ученичких компанија	Промоција предузетничких идеја ученика средњих школа	Број екипа Број младих који учествује	КЗМ Средње школе	2012	Општина Донације
	Отворана врата „Националне службе запошљавања“ и других институција везених за запошљавање, предузетништво, привреду	Приближавање начина рада и могућности институција циљној групи млади	Број институција које се презентирају Број младих који су дошли на отворена врата	КЗМ НСЗ Општина	2012	Институције

	Промоција Кампа иновација - језеро Бован	Промовисање иновативности и пројеката који се баве креативним аспектима омладинског предузетништва	Број промо материјала подељеног циљној групи Број медијских наступа и записа на тему	КЗМ Општина	2012	КЗМ
	Промоција финансијских институција и фин производа за предузетнике	Промовисање инструмената који у финансијском смислу могу помоћи будућим предузетницима	Број финансијских институција које суделују у презентацијама	КЗМ Финансијске институције	2012	Донатори
	Донаторско вече „Алексинчани Алексинцу“	Успостављање и одржавање контаката Алексинчана. Презентација примера добре праксе младима Алексинца Финансијска подршка пројектима преузетништва младих	Број учесника –донатора Финансијски ефекти дружења	Општина	2012	Општина Донатори

2. Циљ интегративно информисање младих

Специфични циљ	Активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Временски оквир	Извор финансирања, оквирни износи
Оснажити капацитете КЗМ за информисање младих о омладинском предузетништву	Информисање локалне заједнице и промоција идеје покретања инфо центра	Промовисање идеје Инфо центра	Број наступа у медијима	КЗМ	2011	Општина Донатори
	Окупљање групе младих људи заинтересованих за учешће у реализацији отварања и рада инфо центра	Формирана група младих, инфо радника	Број младих који су укључени у рад Инфо центра	КЗМ	2011	Општина Донатори
	Реализација обуке групе младих људи који би били ангажовани на пројекту	Реализована обука на тему информисаности младих	Број реализованих обука на тему омладински информативни рад Број младих полазника обука	КЗМ	2011	Општина Донатори
Отварање инфо центра Као тачке контакта младих Алексинца са КЗМ	Техничко опремање инфо центра, локацијски дефинисати инфо центар (ван општинске управе) и успостављање динамике његовог рада	Осигуран минимум техничке опремљености Инфо центра	Осигурана адекватна локација Број и врста опреме у Инфо центру Отворен инфо центар	КЗМ	2011	Општина Донатори

Ширење мреже инфо центра – инфо клубова у руралним подручјима општине	Информисање локалне заједнице и промоција идеје покретања инфо центра	Промовисање идеје Инфо клуба у одабраној руралној средини	Број наступа у медијима	КЗМ	2012	Општина Донатори
	Окупљање групе младих људи заинтересованих за учешће у реализацији отварања и рада инфо клуба	Формирана група младих, инфо радника	Број младих који су укључени у рад Инфо центра	КЗМ	2012	Општина Донатори
	Реализација обуке групе младих људи који би били ангажовани на пројекту	Реализована обука на тему информисаности младих	Број реализованих обука на тему омладински информативни рад Број младих полазника обука	КЗМ	2012	Општина Донатори
	Техничко опремање инфо клуба и успостављање динамике његовог рада	Осигуран минимум техничке опремљености Инфо клуба	Осигурана адекватна локација Број и врста опреме у Инфо клубу Отворен инфо клуб у руралној средини	КЗМ	2012	Општина Донатори
Израда Веб сајта КЗМ	Техничка издвојеност сајта КЗМ од званичног сајта локалне самоуправе	Функционална Веб презентација КЗМ Већи број посета и интерактивност сајта	Број посета на веб презентацији	КЗМ	2011	Донатори

	Информисање локалне заједнице и промоција идеје покретања новог сајта	Промовисање идеје интерактивног сајта за младе	Број наступа у медијима Број трибина и састанака у школама Број промотивног материјала на местима где се окупљају млади	КЗМ	2011	Донатори
	Окупљање групе младих људи заинтересованих за учешће у реализацији уређивања и администрирања сајта	Формирана група младих, волонтера	Број младих који су укључени	КЗМ	2011	
	Реализација обуке групе младих људи који би били ангажовани на пројекту	Реализована стручна обука младих на тему новинарства, администрирања сајта, web дизајна	Број реализованих обука Број младих полазника обука	КЗМ	2011	Донатори
Функционисање и одрживост сајта младих	Јавни позив младима и групама младих за уређивање сајта	Активан сајт и интересантан садржај за младе од младих Позиционирање сајта као тачке информисања младих о свим темама, те и предузетништву	Број младих који су се одазвали позиву Број одабраних „уреднике“ (групни уредници)	КЗМ	2011	Општина
Повећано информисање младих о формалним корацима у запошљавању и samozapošljavanju	Израда електронског информатора „Водич ка предузетништву „	Дефинисан садржај информатора Израђен информатор на електронском носачу (USB)	Број израђених информатора Број догађања и активности КЗМ на којима су информатори дељени	КЗМ ЛЕР канцеларија НСЗ	2012	Општина Донатори
	Креирање и ширење промо материјала	Повећана информисаност о постојању Инфо центра ширењем промотивног материјала	Број и врста промо материјала	КЗМ	2011	Општина Донатори

Идентификовање и груписање младих за будући активнији рад на тему предузетништва (CRM)	Инсталирање и обука за CRM softwere	Техничка опремљености КЗМ за креирање базе	Број и техничке карактеристике опреме	КЗМ ИТ компанија	2012	Донатори
	Стварање електронске базе	Контакт листа и база младих у општини Алексинац	Број контаката у бази	КЗМ	2012	Донатори
Активирање алтернативних канала комуникације са младима	Информисање власника кафића и других алтернативних канала информисања младих (таксисти ...) о постојању и начину функционисања КЗМ	Информисање заједнице о активностима КЗМ увећавање број волонтера у активностима КЗМ	Број одржаних састанака Број власника који је присуствовао	КЗМ Тренинг компанија	2012 2013	Општина Донатори (убацити у неки CSO пројекат)
	Обука за запослене у кафићима (и других канала) о начинима информисање младих	Већи број младих ће добити информацију или упут о месу где могу добити информацију о свим темама за младе, посебно предузетништву	Број обука Број учесника обука	КЗМ Обучени тренери	2012 2013	Општина Донатори (убацити у неки CSO пројекат)
	Израда адекватног промо материјала за акције КЗМ кроз алтернативне канале комуницирања	Већи број младих биће информисан и анимиран да се укључи у активности КЗМ	Дизајниран посебан промо материјал Количина промо материјала штампана Количина дистрибуираном материјала Број нових младих у активностима КЗМ	КЗМ Оглашивачка агенција	2012 2013	Општина Донатори

3. Циљ Повећање запошљивости младих

Специфични циљ	Активност	Очекивани резултати	Индикатор	Носиоци активности	Временски оквир	Извор финансирања, оквирни износи
Повећање запошљивости младих стицањем додатних знања и вештина	Обука „Хоћу да радим“	Реализоване обуке за стицање додатних знања и вештина којима су унапређене компетенције и повећана запошљивост младих, као и повећано запошљавање полазника обука.	Број младих укључен у обуке за стицање додатних знања и вештина. Број младих који се запослио 6 месеци након обуке.	КЗМ Тренинг куће	Стална активности	Донатори Буџет Министарства за омладину и спорт
	Обука за познатог послодавца	Реализоване обуке на основу идентификованих потреба, запошљавање младих који су прекинули више или средње образовање	Број незапослених младих који су напустили школу и укључени су у додатно образовање и обуке. Број младих који се запослио 6 месеци након обуке.	НСЗ КЗМ	Периодична активности	Буџет РС
Оспособљавање и усавршавање за самосталан рад	Пројекат „Како ово ради“	Повећана интеракција између младих и привреде. Упознавање начина функционисања различитих делатности	Број младих укључених у пројекат Број младих који се на основу пројекта укључио на праксу- волонтирање у прив. друштвима	КЗМ Удружење привредника Привредници	2011	Буџет Општине Донатори Спонзорство привредних друштава
	Отворена врата институција и привредних субјеката	Повећана интеракција између младих и привреде. Упознавање начина функционисања различитих делатности и различитих институција	Број привредника и институција које су организовала отворена врата Број младих укључених у пројекат	КЗМ Државне и друге институције Привредници	2011	Буџет Општине Донатори Спонзорство привредних друштава

	Промовисање пројекта „Прва шанса“ међу привредницима. Помоћ у припреми и реализацији захтева	Реализован програм приправника „Прва шанса“	Број и структура лица укључен у програм приправника. Број и структура лица који је засновао радни однос на неодређено време након завршетка програма	НСЗ КЗМ	Два конкурса годишње	Буџет РС
Подстицаји послодавцима за запошљавање младих	Промовисање могућности међу привредницима. Помоћ у припреми и реализацији захтева	Повећано запошљавање младих захваљујући подстицању послодаваца, првенствено субвенцијама за отварање нових радних места, као и субвенцијама доприноса за обавезно социјално осигурање.	Број и структура младих запослених уз субвенцију послодавцу у односу на укупан број незапослених младих. Број послодаваца корисника субвенција доприноса за обавезно социјално осигурање.	ЛЕР канцеларија КЗМ	Конкурси најмање два пута годишње	Буџет РС Пројекат МОР Шпански фонд за достизање миленијумских циљева
Подршка развоју постојећи пољопривредних газдинстава које воде или су на њима ангажовани млади	Континуиране обуке за младе пољопривреднике – вођење финансија, савремени производни процеси у пољопривреди	Конкурентнија газдинства који воде млади	Број и врста обука и консултација током године Укупан број полазника, И број обрађених тема	КЗМ ЛЕР канцеларија Консултантска кућа по уговору		Донатори
Повећани приступ незапослених привредним друштвима	Организација сајма запошљавања	Повећано запошљавање младих захваљујући груписању потребе послодаваца и адекватне припреме младих	Број послодаваца који су пријавили потребе Број младих који су дошли на сајам	НСЗ ЛЕР КЗМ	Једном годишње	Буџет РС
	Организовано учешће ученичких компанија на сајму запошљавања	Интеракција младих у домену самозапошљавања Промовисање идеје самозапошљавања	Број ученичких компанија које суделују Број младих који суделују	КЗМ Школе НСЗ	Једном годишње	Општина Школе

8. Праћење реализације Акционог плана за предузетништво младих

Остварљивост Акционог плана за омладинско предузетништво осигурана је тако што су се приликом развоја документа у обзир узете реалне могућности општинске управе да у дефинисаном временском оквиру спроведе активности предвиђене планом, као и капацитети невладиних организација, институција и установа.

Ефикасно спровођење Акционог плана за омладинско предузетништво са свим пратећим елементима тог процеса (осигурање средстава, праћење и процена) подразумева јасну поделу одговорности, добру координацију и сарадњу релевантних тела на општинском нивоу, те њихово повезивање са надлежним покрајинским и националним телима, невладиним организацијама и другим институцијама.

Предуслови за успешно спровођење Акционог плана за омладинско предузетништво су:

- партиципативни приступ спровођењу (консултације, сарадња и учешће у одлучивању свих заинтересованих страна, а посебно младих),
- обезбеђивање средстава из различитих извора,
- повезивање са постојећим локалним и националним стратешким документима и процесима њиховог спровођења
- повезивање и сарадња са релевантним актерима омладинских политика на свим нивоима у земљи и региону

Планирање спровођења, праћење и извештавање

Спровођење Акционог плана за омладинско предузетништво биће засновано на годишњим оперативним плановима. Ови планови развијаће се у периоду октобар-децембар текуће године за наредну годину. Планове дефинише Канцеларија за младе у сарадњи са општинским органима у чијој је надлежности привреда те омладинска политика. Спровођењем кроз годишње планове осигураће се усклађеност планираних и спроведених активности са актуелним контекстом и потребама у сваком тренутку.

Оперативни планови садржаће детаљну разраду активности, финансијске елементе плана (потребан буџет) и индикаторе за праћење на основу којих ће се вршити процена успешности реализације плана. Праћење реализације за превасходни циљ има осигурање квалитета спровођења Акционог плана за предузетништво младих. Основ за праћење биће индикатори који су дефинисани у плану.

Извештаје о реализацији чиниће преглед реализованих активности и остварених резултата предвиђених годишњим оперативним планом. Извештаји се сачињавају до краја марта текуће године за претходну годину. Извештаји о реализацији Акционог плана биће засновани на процени нивоа остварености очекиваних резултата на основу дефинисаних индикатора.

Сваки од засебно развијених програма или пројеката у оквиру процеса спровођења Плана има јасно дефинисане индикаторе и механизме за праћење и процену успешности. Ови механизми морају бити партиципативни, посебно осигуравајући активно учешће младих.

У спровођењу Акционог плана за омладинско предузетништво примарну улогу ће имати Канцеларија за младе Општине Алексинац и Општина Алексинац. У процесу ће такође значајну улогу имати школе, невладине организације, привредна друштва и њихова удружења као и саме младе особе.

РАДНА ГРУПА ЗА ИЗРАДУ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА ОМЛАДИНСКО ПРЕДУЗЕТНИШТВО ОПШТИНЕ АЛЕКСИНАЦ

- **Далибор Марковић**, координатор Канцеларије за младе, координатор радне групе
- **Мирјана Беговић**, представник Националне службе за запошљавање, члан
- **Гордана Миловановић**, представник Општинске управе општине Алексинац, члан
- **Оливер Ристић**, представник Општег удружења предузетника Алексинац, члан
- **Мерсиha Ђорђевић**, представник Удружења привредника „ЛИНК“ Алексинац, члан
- **Јована Васић**, представник ђачког парламента, члан
- **Вучина Милетић**, представник Пољопривредне школе „Шуматовац“, члан
- **Јелена Бекавац**, млади предузетник, члан
- **Никола Вујошевић**, представник НВО сектора, члан